

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő 's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner - Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan közöltetik.

Az előfizetéssel elkésteknek a 'Jelenkor és Társalkodó' 2dik félévi folyamából még teljes számú példányokkal szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély (kinevezések; név-magyarosítások; nemzeti színház; Birtokképeség és még valami; országgyűlési közlemény; üzenete a KK és RR-nek a felférmegyei tisztválasztási kiesapongások ügyében, fölríási javaslat ugyan e tárgyban; meghívás a magyar ezukorgyárnokok Pozsonyban tartandó ülésére; Albrecht porosz kir. hg Kolozsvaratt; Eperjesre nyelvtanítók hivatalnak; részletek a miskolci tüzvészről; czáfolat a pesti hírlap „bolondságig gyönyörű” dolgára; Bihar-megye: észrevételek a mult követválasztási közgyűlésről; Bács-megye: pótélkutatások, magányügyek és megyei levelezések; Torontálmegye: R. D. szolgabíró hivatalába visszahelyeztetik; czáfolat Sárosul a tisztujtási utóhangokra; bokros szerencsétlenség Jászberényben; stb.) Szerbia (Líven új választás végett Belgrádba utazik.) Spanyolország (a zendületi junta hatalmaskodása; Le-rída a zendülőkhez pártolt; meghiusult terv a királyné elszökötésére; táborozási hírek.) Anglia (ministerségi győzelem az alsóházban; új repeal-gyűlés.) Franciaország (tetteges részvét a repeal iránt.) Ertesítő. — Gabonaár, pénzkelet, dunavizállítás.

Magyarország és Erdély

Ó cs. kir. ap. fels. Maixner János nevelő vezetékek nevének Honnósy-ra és Szattelberger Ferencz mokriai postamesterének Aranka-y-ra változtatását legkegy. megengedni méltóztatott.

(Nemzeti színház.) Jövő szombaton, julius 29kén Éder Luiza javára bérszűnettel adatik. Zsidó hölgy. Nagy opera 5 felv. Halewitől. Paksiné assz. szül. Mochonaki Amália, a jutalmazandó iránti szivességből, a czimszerepben lesz szerencsés föllépni. — 1843. é. jul. 1jén a nemz. színházban a Kovácsiak részére történt előadások bejött ajándékok vált. f. N. N. 1 f. 30 kr., Laczkovics eskütt 2 forint, 30 kr., N. N. 25 kr. Pajor Titus szolgabíró 5 fr., Mayerffy Ferencz tb. 10 fr., Hájós Sándor 5 fr., Reszler 40 kr., NN. 15 kr., N. N. 1 30 kr., Bellaagh eskütt 2 f 30 kr., összesen 29 f. 20 k. Kolossy Gergely m. k.

A hírlapokban jul. 29re Szentpétery Zsigmond jutalom játékaul hirdetett „Tisztujtás” czimú eredeti és 1842ben a magyar tud. társaság által 100 arannyal jutalmazott vígjáték Nagy Ignácztól, közbejött akadályok miatt aug. 5kén fog előadatni.

Birtokképeség és még valami.

Az ősiség tervezett módosítása is, annyival inkább eltörlesztése, sok vele szoros viszonyban levő szabály 's kérdés tisztára hozatalát föltétezi. Illyen majd egész magány-örököségi rendszerünk más alakba öntése, hol lehetlen szem elől téveszteni, mikép őseink az özvegyjogi 's örököségi tárgyában, egész családok károsításával, nem ritkán végpusztulásra juttatásával a szépem iránt ha nem pazarlók is, de minden esetre föltötte lovagiasak valának. Illyen a k ügyész kártalanítottatása; az elidősülési évek számának csökkentése vagy megszüntetése, a szabad adásvevés megalapítása 'stb. 'stb. Jelenleg csak az utólsóra szoritkozom. Megérjük é jelen országgyűlésünk alatt azt, hogy a birtokképeség elve kimondassék e hon minden polgáira alkalmazandó; vagy a szabad adásvevés csak azon kiváltságos osztály részére biztosittatik, mellyet születésen politikai jogok részesévé 's birtokképesé? nem tudhatni bizonynyal, sőt alaposan gyaníthatni, mikép, miután az ősiségnek csak módosításáról van szó, a kiváltságos osztály biztosittatni fog birtokára nézve. Milly ohajtható lenne amaz, olly kívánatos ez is; mert tulajdonosa leendőnk kiki birtokának 's nem mint most, birtokosaink igen nagy része, csak használója (usufructuarius) kétségenkül szilárdulni fog aránylag hitelünk 's ezzel együtt növekszik a honi ipar és szorgalom, kivált rövid törvénykezés és gyors végrehajtás mellett; bár az

adásvevés egészhez aránylag, csak néhány egyedáruskodása tárgyaul szolgáljon is. Azonban ne feledjük itt a politikai 's gazdasági törvények két alapelvét: a népesevést és gazdagságot. Emberek nélkül nincs társaság 's tápszer nélkül nem lehet ember. A' gazdagság egyik fő emeltyüje sok helyt 's nálunk is a földművelés. Ne feledjük, mikép kaszta-rendszerünkben alapul lehetlenítése azon egyesülésnek, egybeforradásnak, melly nélkül nemzet ritkán vagy soha sem díszlett 's virárgzott fel. Pedig, ha ezeket elérni akarjuk, ha vágyaink legszebbjeit e nemzet jólléte 's virágzása iránt annyiszor elsohajtottakat tetre érlelni ohajtljuk: a' szabad adásvevés jótékony áldásait ki kell honunk nem nemes tagjaira is terjeszteni. Mert az ősiség nemes kezek közti módosítása, a' tulajdon szilárdítása, vagy is a' birtok mindig retteghető megtámadásoktul mentesitetése mostani viszonyinkhoz aránylag bár, mint fölebb is mondám, erősb lábra állítja hitelünket 's így növeli a' szorgalmat 's ipart: de a' birtok kevés kéz közötti összetorlódása mind a' népesevést hátráltatja, mind az általános gazdagságot 's többek jóllétét gátolja, mind végre irigységet, gyűlölséget olt a' birtoktalanok keblébe birtokosaink iránt. Birtokképeség tehát!

Ámde itt több nézet jó vizsgálgatás alá 's legelsőben is nemzetiségünk ügye. Alig volt nemzet, melly ön honában olly sokáig nélkülözte volna sajátját vagy azért olly sokáig küzdött volna, mint a' magyar, nemzetisége egyik védszentjeért: nyelveért. A' küzdelem, mit ezen tekintetben olly lelkesedéssel, gyakran, nem minden ok nélkül nemes elszántsággal vittak azok, kiket szép helyzetök nemzetiségünk örjeül tiszteltet, nem eredvényezettugyan fáradság-arányos sikert: de még is haladtunk annyira, mikép polgársággal ajándékozatték meg e' honban a' honi nyelv; 's megértük azon szerencsét is, hogy anyanyelvén panaszozhatja el bajait atyjának a' magyar 's anyanyelvén üdvözölheti édes anyját. És most, midőn annyi hü kedély örömkönyüs szemekkel látja apránkinti teljesülését azon szép álomnak, mit nemzetisége horus éjein szebb jövő iránt álmodott; midőn a' tavasz nyiltával erejező természetkint virulásnak induló nyelvügy nem egykét fergeteg daczára is gazdag aratással kecsgett: előáll e' lapok 54 's 55d. számaiban P. I. ur 's ezt mondja: „birtokképeség mindennek, ki e' honban lakik, de ha politikai jogok részesé nem akar lenni, nem szükség ezen nemzet nyelvet tudnia.”

Ezen sorok írója nem olly elfogult, hogy mind azt 's mindent kárhoztasson vagy ellenszenvvel tekintsen, mi nem magyar; ne is vegye ezen sorokat senki idegen akkuak elleni türelmetlenség jeleül: de miután minden áron nemzetiségünk szilárdítására törekedni olly sok 's igen fontos okaink vannak, nem látja czélszerűnek sőt a' czéltőligen elütő fogásnak tartja, ha ezen szerencsés körülményt, t. i. a' birtokképeség kiterjesztését nem kötjük szigoruan nemzetiséghez. Igaz hogy korlátlanul szabad concurrentia a' birtok becsét tetemesen szükentene: de azt sem tagadhatni, hogy pénzes tözsérek 's kereskedők többet gondolván birtokkal mint politikai jogokkal, 's ekkép nemzeti nyelvünk elsajátításával mitsem törődven, szerzett birtokaikat már csak azon természetes rokonszenvnél fogvást is, miszerint felekezethéze kiki jobban szít, elárasztanak idegen akkuakkal, pusztáikat hasonfajú szállókkal; 's így, bár az eladó, bizonyos önérdéki tekintetből igen is engedékeny pénzes idegen akku nemzetellenessége iránt: sőt épen ezért föltötte szükség olly védszerekről gondoskodni, mellyek nemzetiségünket elfojtani ne engedjék. Aztán meglegyünk méltányosak. Ne felejtjük el azon felekezethéze, melly ősei vétkeért nem három 's negyed, hanem öt 's hatod iziglen súlyosan lakott, melly majd mindenből kizaratva, három szádon keresztül sovárog az ígért földére, 's melly csak néhány éve érezheti jogszerűleg, hogy ember ő is mint más. 'S a' szelidülő kor 's méltányosság szelleme, melly

ezen néposztályért annyit vitt, azzal koszoruzza é meg dicső munkáját, hogy idegenek miatt ejtse azt most el azon jogokban részesüléstől, mik eddig ugynevezett kiskorusága miatt tiltott gyümölcs valának! Idegenek miatt igen is! mert a' sic vos non vobis elvre levén eddig kényszerítve, amazokkal nem igen állhatná ki a' concurrentiát; mellynek rájuk nézve nyomasztó létét pedig a' kiváltságos osztályal érintkezésben is tapasztalnia kell. Azt mondja ugyan P. I. ur cosmopolitai buzgóságból, hogy a' „birtokképeséget illy szigoru (?) föltéthez (t. i. a' nemzetiséghez) kötni rosszabb semminél. Szigoru föltét! Ha P. ur szerepet fog cserélni; azaz: ha a' v. lágpolgárság eszméje helyett a' honpolgársággal barátkozandik meg, azt vérebe szivandja; 's megtörtéven ezen átalakulás (metamorphosis) higgadt kedélyvel fog gondolkozni mindenről, mi a' nemzetiség magasztos eszméjével szoros viszonyban áll: akkor, és csak akkor méltóztassék felelni ezen kérdésekre: szigorúság é Magyarországbau honfitól kívánni hogy magyarul tudjon? Még azon módosítást sem látom tanácsosnak, hogy magyar vevő nem léteben szerezhessen birtokot idegen akku honfi; mert ez, töménytelen visszaélésre, törvénykiátszásra szolgáltatna alkalmat, mi általjában törvénytekintély-csökkenést okozna: de azt szükségesnek látom, mikép meghatározott számú gyárosoknál a' nyelvtudás most ne legyen fő kellék.

Ugyanazért birtokképeség és nemzetiség! Rosszabb semminél; mondja továbbá P. ur. Ezen egyszerű állításnak, ha csupán prókatoroskodni akarunk, egyszerű tagadást szegeznék ellenébe; de mivel a' nagy közönség ebből már most még akkor sem okosodnék, ha annak mind kettőnk pusztá állítása v. tagadásának mostaninál jóval nagyobb névtekintélyünk kölcsönözhetne értelmi súlyt: nézzük e' dolgot egy kissé közelebről. Mostani birtoklasi rendszerünk sem rosszabb semminél, pedig a' kiváltsági és birtokképes osztály ha egészen nem, bizony igen kistörédék kivételével, tulajdonnal nem bir 's legerősb védbástyáját a' „beati possidentes” axiomára alapítja. Eltörültetvén vagy módosittatván az ősiség 's örököségi törvényink is majd lényeges reform alá esendvén **jobblessa' mostaninál** már az is, ha ezen osztály birtoklása szilárdittatik; mert a' birtok becsét ez növeli, a' mellett ns birtokosaink pénzavarnak v. uzsorás huza-vonának sem lesznek ugy kitéve, mig most husz tőpénzes közül tizenkilencz örömestebb kölcsönöz polgári fundusra száztól ötlet mint a' huszadik nemesi jószágra száztól tiz- v. tizenkettővel, sőt igen sok ki is neveti ha zálogjelkép nemesi birtokkal biztosittatást ígérünk. **Jobbless azonban a' jónál is** azon kedvező körülmény, ha a' szilárd birtokolhatás nem fél millió kéz közé szoritattik, hanem öt milliót *) részesíthet jótékony áldásiban; miért? a' fölebb mondottakból önként következik.

Azonban tagadhatlan igazság, hogy a' birtok kelendőseget nem kis részben fogja előmozdítani a' nagy birtokok kisebb darabokra szagatása; mi nemcsak az adásvevés élénkebségét fogja növelni, hanem azt is eszközöndi, hogy a' birtok aránylag jobban lesz felosztva 's több tehetős polgárt szül, miáltal az álladalom csak nyer, és semmi esetre nem veszíthet. De, nehogy az eldarabolt birtok történhető részaladás vagy örökösítés által olly kicsinre olvadjon, mikép a' vele utódokra szállt pietason kívül ép olly kárt okozzon, mellyet megfordítva a' birtok nagy tömegekben léte 's kevés kéz közé szorúlása gyakorlat szerint eredvényez; nehogy ez által a' gazdálkodás nemesh fordulatot vett emelkedése gátoltassék vagy meghiusuljon; 's a' földhöz ragadt

*) Fáradhatlan Fényesünk ritka becsü statistikájában a' nemesek számát 544 ezerre, honunk magyar lakosiet pedig 4 millió 812 ezerre teszi. En kerekszámot használtam.

előítélet hanyag tespedésben tartson sok kezét, mik kereskedés vagy mesterségre alkalmazottan magoknak 's a' köznek csak használhatnak: törv. által a' minimum meghatározandó. Ezen eszme ugyan ezelőtt néhány évvel nem igen nyert népszerűséget; mert vajmi jól esik az atyai szilvás árnyékában hűsölni a' munkakerülő utódnak, azonban milly fő feladata törvényhozó testnek mindig 's mindenben az egész jóllétét 's virágzását irányozni, olly mulhatlan kötelessége egyes polgárnak saját érdekét 's akaratát a' közének nem feláldozni, hanem alárendelni; kivált midőn a' csero mindkettőre nézve csak nyereséggel biztat.

Egy tárgyat kell még itt érintenem bár hely szűke miatt csak röviden: 's ez a' politikai jogokban részesülés. Ezen tekintetben különböző színezetű egyedek különbözőképp okoskodnak; pedig a' dolognak in ultima analysi csak oda kell kimenni: miképp politikai jogokban részesülhetés alapjaul birtokot 's vagyonosságot szükség venniünk. Eddig ezen kiváltság születéshez volt kötve, mert ehez csatoltatott a' birhatási jog is. Ha a' birtokképeség nem nemes honfiakra is kiterjedend, majd naponkint növekedik a' birtoktalan kiváltságosok száma 's ezzel aránylag csökken a' függelenség, melly alkotmányunk szelleme szerint birtokra alapítatva hatalmas örül rendelteték idegen befolyás ellenébe. Vagy paralyssalni kel tehát a' proletarius kiváltságosakat birtokosakkal; v. részint megszorítani részint kiterjeszteni a' politikai jogokban részesülhetés jótékonyágát 's a' csupán születést háttérbe szorítva akképp rendelkezni: miképp a' politikai jogok részese csupán birtokos lehessen. Miről tán más alkalommal. V a r g a S o m a.

Országgyűlési közlemény.

Üzenete a' KKnak és RRnek a' Fehérmegyében f. é. pünköszt hava 3kán tartott tiszt- és követválasztási zavarok felőli kir. biztossági jelentéseknek-többi hasonló kir. biztossági tudósítással együtt országgyűlés elibe leendő terjesztése iránt, a' m. FRdekhez. Fehérmegye ezernél több nemesei olly panaszt nyujtván be a' KK. és Rkhez hogy f. é. maj. 3. tartott tiszt- és követválasztásuk alkalmával katonai erő használatával fosztattak meg választási joguk gyakorlatától; a' KK. és Rk. mivel Fehérmegye azon gyűlés rendtelenségeinek megvizsgálására k. biztosságért folyamodott, az előadás érdemleges tárgyalásába nem ereszkednek ugyan, de mivel a' vizsgálására kiküldendő kir. biztos tudósítása felvilágosító adatul szolgálhatand a' KK. és Rk azon munkálkodásának, mellyel a' már több megyének választási 's tanácskozási gyűlésin történt kicsapongások jóvendőre minden oldalról meggátálása iránt ezen országgyűlésen elmulhatlanul intézkedni kívánnak, ez oknál fogva jónak látják ő Felségét megkérni, hogy a' fen érdekllett eset nyomozásában eljárando kir. biztos jelentését, a' hasonló tárgyban, újabb időkben foglalatokodott vagy most foglalatokodó más kir. biztosok tudósításaival együtt az országos Rendekkel közölni méltóztassék. Melly tárgy iránt felirási javaslatukat ide mellékelvén a' KK. és Rk. 's nem kételkedvén, hogy azon aggasztó történetek jóvendőrei megakadályoztatását, 's annak eszközei elősegítését a' mlságos fő Rdek is ohajlják, e' felirási javaslatnak elfogadására ő cs. kir. főhgségöt tisztelettel kéri, a' mlságos fő Rket pedig bizodalomteljesen szólítják fel.

Felirási javaslat. A' Fehérmegyében f. é. maj. 3. tartott tiszt- és követválasztási zavarok felőli kir. biztossági jelentéseknek — többi hasonló kir. biztossági tudósításokkal együtt országgyűlés elibe leendő terjesztésére. Fehérmegyének ezernél több nemesei olly panaszt terjesztvén előnkbe, miszerint a' megyéjükben f. é. majus 3án tartott tiszt- és követválasztáskor főispánjok, állítólag a' nélkül hogy tetleges rendtelenségek estek közben, a' panaszok ellen csak azért, hogy alispánságra a' magok kitézőttjét is kijelölni kérték, a' gyűlés teremébe katonai erőt rendelt, és őket a' választásbani részvétel jogától megfosztotta volna; — e' tény, mennyire való lenne, alkotmányos intézvényeink egyik leglényegesebbjén érzékeny sebet ejtene 's azért gondoskodásunkat, komoly figyelmünköt igénylené; mivel azonban maga Fehérmegye azon választó gyűlés alkalmával történt kihágások megvizsgálására az 1805. 5ik tör. cz. nyomán felségedhez királyi biztos kiküldéseért folyamodott, a' panasz érdemleges tárgyalásába nem bocsátkozunk. De minthogy e' folyamodás következtében kiküldendő kir. biztosnak vizsgálata eredményéről adandó tudósítása egyik felvilágosító adat leendő azon körülményekre nézve, mellyek némelly megyék választó 's tanácskozó gyűlésin ez utólsó évek alatt történt visszaéléseket 's kicsapongásokat

idéztek elő; — mi pedig, — mint a' folyó évi Julius 12én kelt felirásunkban kijelentettük e' szomorú jelenetek jóvendőrei meggátálása tekintetéből bármelly oldalról kihágások kellő megzabolázása 's megfenyítése iránt a' jelen országgyűlésen czélszerűen intézkedni 's az arra nézve megállapítandó törvényjavaslatunkat Felségednek felmutatni szándékozván, — e' munkálkodásunkban a' történeteknek kuforrásai közelbb okaira vonatkozó adatok figyelembe vételét szükségesnek tartjuk: ez oknál fogva hódoló tisztelettel kérjük Felségedet, miszerint a' fehérmegyei esemény megvizsgálására kiküldendő kir. biztos eljárását siettetni, 's jelentését a' más megyék folyamodására hasonló történetek nyomozását újabb időben végbe vitt, vagy azzal jelenleg foglalatokodó kir. biztosok tudósításaikkal együtt velünk közölni, 's eképen alkotmányos életünkbe harapozott e' körjelenség orvoslásában igyekezetünket annál is inkább, minthogy Felséged maga jelen országgyűlésre lebecsátott kir. előadásainak 2dik pontjában a' tyai gondjait e' tárgyra is kiterjeszté, elősegíteni méltóztassék. Kik egyébiránt 'sa't.

Meghívás a' magyar czukorgyárnokoknak f. é. aug. 20án Pozsonyban tartandó ülésére. Miután a' tek. kerületi kereskedelmi választmány több magyar czukorgyárhoz felszólítást intézett az iránt: hogy jelöljék ki egyenkint azon akadályokat, mik a' hazai czukorgyártás sikerét 's gyors kifejlődését gátolják; 's egyszerű mind tervezzenek módot és eszközt, miszerint a' törvényhozás azon nehézségeket elhárítva, az említett iparág felvirágzását előidézhesse: alulirt egylet — mellynek czélja az, hogy önmagát a' belöldi czukorgyártás iparérdekének erős és szükségnek megfelelő organumává tegye, — hazafiai kötelességének ismeri hazai mindent. cz. czukorgyártó urainkat Pozsonyban f. é. aug. 20án tartandó gyűlésre meghíni; hogy ott a' kérdésbevető körülmények alapos bírálat alá vétetvén, czélszerű határozatokhozassanak. — Alulirt egylet biztosan számítt a' czukorgyártó uraknak illy fontos tárgybani megjelenésére 's felhíja mindazon gyártulajdonos urakat, kikhez a' kerületi választmány felszólítása szeptküldetett, hogy illelt feleleteiket az egylet czélba vett tanácskozásaig visszatartani, 's a' tek. választmányhoz legczélszerűbb uton juttatni sziveskedjenek, mert ez egyedül legbiztosabb eszköz, miszerint a' törvényhozó testet iparágunk minden kellékeivel megismertetni, 's a' vélemények azon elágózását gátolni lehetend; miknek veszélyes erevényiről a' francziaországi legújabb események tanító példát nyujtanak. Gr. Batthyány Lajos czukoregyleti elnök.

K o l o z s v á r j u l. 18án. Albrecht porosz kir. hg. egyiptusi utjából Konstantinápoly, Bukarest és Nagy Szebenen keresztül Jul. 14én érkezett városunkba 's Bias'ni vendéglőjében szállott meg; másnap másodmággával Válaszutra, Benezhidára, Dézsre és Zsibóra rándult ki a' Bánffy grófok és Wesselényi Miklós b. híres fajú lovait 's a' királyi méneket megtekintendő.

Figyelmeztetés. Eperjessen. hol 700 és 800 közt forog a' gymnasiális és főiskolai tanulók száma, nincs rendes állandó angol, francia és olasz nyelv-tanító, holott egy két jó módú nyelvmester mind magának mind másoknak itt sokat használhatna! Pedig van város hol több van kelletlenél. Igyekeztek tehát ide, ki gyarapodni akar: de embere legyen ám helyének; mert holmi jöttment szószaporító megszo-kott itt is csaknem évenként fordulni, hanem gyalog jött, gyalog ment! M. R.

Tűzvész. Miskolcz Julius 21kén. Gyászos emlékü leendő ránk nézve Jul. 19kén városunk legnagyobb 's legjobb része elhamvadt. A' pusztítás, 's község leirhatatlan. — Dél előtt 10 1/2 órakor kezdődött a' tűz 's terjedt mindig tovább tovább gátolatlanul; kiki csak magát védte, de azt sem tehette sikerrel, a' romboló elemmel dacolni nem lehetett. Borzasztó látvány volt mindenütt merre csak szem látott égőházak közül menekülő embereket, sápadt betegeket, vagyonukat mentőket látni 's kétségbeesést, rémületet az arczokon: jajveszkelés hallatszott mindenfelé 's égbeható keserv. — Leégett minden középület, intézetek: megye-, város-, színház, iskolák, 3 templom-, kisdudov-, rabdolgoztató intézet, katonai lakok, raktárak. — A' kár tömérdek, több harmadfél milliónál. Városunk jóvendőjét igen elborítá e' szerencsétlen esemény, mellyhez az 1783ki hasonlítható csak némileg. — Nem látni most egyebet a' párnappal előbb virágzó városban csak füstölő romokat, pusztaság minden; a' végtelen inségben csak az nyujt némi vigasztalást, hogy az mindennel közös és a' le-sujtott keblek érzelmei egymáshoz simulnak. — Tegnap megyei közgyűlésben tanácskozáskor a' RRdek e' szörnyű szerencsétlenség felett 's mit illy esetben közhatalóságilag rendelkezni, minden czélszerű végzést meghozának; — kölesön fog kéretni a' nm. kamarától az elégett város számára, segedelemre fognak szőlítatni a' megyei 's szomszéd megyéki birtokosok; az

épületi anyagokkall nyereszkedés eltöltött 's a' kamarai tisztségek megkerestettek: anyagokat csak ollyanok számára adni el, kik az e' végre kinevezett bizottságtól bizonyítványt viendnek károsodásokról 's a' t. a' kárt megbecsülő 's összeíró küldöttségek nevezettek, a' közbátorság fentartására katonai örök rendeltettek 'sat. Aug. 7kén megnyilando évnegyedes közgyűlésünk első napjára tüzetvén a' még egyéb sürgető teendők iránti rendelkezés. A' végzések hi-telesítésén megjelent b. Vay Miklós főispáni httónk; a' nyomor enyhítéséül 1000 pfgó ftot tüstint lefizetett 's azon biztató ígéretet tevő, hogy a' város részére 32 év alatt eltörlesztendő 300 ezer pfgó ftnyi kölcsönt kieszközölni igyekezendik; hála érte a' nemes lelkü emberbarátnak! — Felső Magyarország kereskedési gyűlhelye romban! — a' nyomort köztudomásra jut-tatám; nincs egyéb hátra mint a' nyilvánosság organuma által esdve felszólítani azon lelkeseket, kiknek szívet annyi koldusbotra jutott család nyomora, annyi elszegényedett birtokosnak insége megindítani képes, hogy azt, mit tehetségük jótékony czélra szánni engedett, a' segélyt szerencsétlen városunkkal hova előbb éreztetni kegyeskedjenek — S. *)

(Jégkármentesítési ügy.) A' „Pesti Hirlap“ szerkesztője 259dik számában a' t. cz. közönséggel egy bolondulásig gyönyörű dolgot közöl: melly is abból áll, hogy ámbár (a' mint szerk. ur írja) százszor keresztül volt minden alaku, színű, nyelvű honi hirlapokon korbá-csolva, hirdetve, kürtölve a' Pesten alakított kölcsönös jégkármentő egyesület, 's az ügynököknek nevei, mégis Vasmegeyének centralis fő tisztviselőji 's több tibrája azt sem tudták gr. Batthyány Lajos ur gazd. tisztjének megmondani, hogy a' pesti kölcsönös jégkármentő intézet-nek ki Szombathelyt az ügynöke, és ha azon intézet va-lóságosan létesítettét? megvallom, ha azon gazdasági tiszt tölem tudakozódott volna, nem felelhettem volna neki egyebet, mint azok a' nagy tiszteletben levő férfiak, kiket szerkesztő ur olly csufosan kigunyolt hirlapjában: az elsőre nem tudtam volna felelni azért, mert Köungs-berger Edvárd nem rég költözött Szombathelyre, azt a' zsidóságon kívül még igen kevesen ismerik, és el nem gondolhattam volna, hogy magyar egyesület német zsi-dót fogadjon ügynökének, midőn itt elég ismerős ke-resztyén honi kalmárok is vannak; de a' 2ikra sem tud-tam volna felelni, ámbár a' hirlapokban azon intézet alap-szabályit annyival nagyobb figyelemmel olvasám, mivel egykor én is hasonló intézet létrehozását ohajtam, pe-dig semmi haszonkeresésből, hanem csupán emberse-rezetből: ugyanazért nem hittem, hogy a' kihirdetett alapszabályok szerint valaki természetvénét Pesten biz-tosítsa, mert 1) Veisz Bernáth igazgatóért, ki a' pénzt kezeli, a' kormányzó urak jót nem állanak, azt pedig nem tudjuk, van ó sok száz ezeret érő fekvő birtoka? nem kell ó attól tartanunk, hogy ha egy két milliót beveend, nem fog é Amerikába illanni? és kérem szerk urat, mint egyik kormányzóját azon intézetnek, mondja meg: miért i-gérheték Veisz Bernáth uramnak az 150,000 beveend-ő summa tized részét, vagy is 1,500,000 pengő frtot egyedül csak a' pénzek kezeléseert? a' mi megyei pénz-tárnokaink is évenként több száz ezer forintot kezelnek, de a' beveendők századrészét sem kapják fizetésül: vagy talán más is részesül annak neve alatt azon véghetetlen nagysummából, kit talán a' kormányzó urak olly móddal akarnak gazdagítani? hogy ezen intézet a' kihirdetett alapszabályok szerint fel nem állhat, több más okon ki-vüllegőbb az, hogy nem lehetek bizonyos, ha bizto-sított gabonámnak felé a' jég elveri, kapok é annyit ká-rom pótlása fejében, a' mennyit befizettem; mit ezzel meg is mutatok. Az alapszabályok felvilágosítására e' példa hozatik fel: biztosítja valaki egy bizonyos határban le-irt szomszédcságok közt fekvő földének buzatermését, mellyel 2000 p.m. számít, 3p. fval, tehát biztosít 6000 pftnyi értéket, 's fizet töleaz 1843ra megalapított kulcs szerint 120 ftot. A' jég elveri felét, becsü szerint kisül, hogy ha a' jégverés közbe nem jő, a' termés nem 2000, hanem csak 1500 mérős lehetett volna, 's hogy mérő-jének ára nem 3 frt, hanem csak 2 fr. 30 kr. tehát az e-gész biztosított érték 3750 fr. E' szerint a' valóságos kár nem 1000 mérő, 3 fval 3000 ft (tehát ennyit semmi esetre nem követelhet a' biztosított) hanem 750 m. 2 1/2 fval azaz 1875 ft. Ekképen az egyesülettől természetesen nem lehet 3000 ftot követelni 'sa'tb; megbocsás-son a' tisztelt egyesület, ha ezen szabályt a' méltányos-

*) Tisztelt levelezőnk, saját kifejezése szerint, a' szakadat-lan testi munkától megtört erővel írta e' szomorú tu-dósítást, még a' község borzasztó képei közt is időt véve magának a' közre munkáláshoz, és ennek tulajdonítsák t. olvasóink, hogy a' tűz tamadtát 's az elhamvadt épületek számát még meg nem írhatta. Kevés magyar városaink egyik gyöngye porba dőlt; a' csapás egész hazát érte, 's azért minden honfit hazafiai segítségnyújtásra hátkodunk fölkerüni, kevés adakozások gyűjtésére saját hivatalun-kat megnyitván, azokat azt in lapjaink által a' közönség elibe terjesztendők. A' szerk.

ság és reciprocitas szabályaival egyeztetni nem tudom: ha akkor, mikor a' biztosított a' maga 2 percentjét azaz 6000ftól 120at befizetett, nem aggódott arról az időjárás, munka, 's egyéb viszonyok hiánya miatt fog éannyit teremni? ha mondom ezekről nem aggódott az egyes. akkor, mikor neki a' földbirtokos a' 120 ftot lefizette hanem bizván egy részről a' biztosítottnak jólelkűségében; más részről a' teremhetés feltételeinek valószínűségében, betakarta a' pénzt, mivel saját érdeke úgy kívánta: véleményem szerint meg nem tagadhatja (legáltalbb következtetés nélkül) a' biztosított özvegnék a' történet kárhoz arányos része megtérítését, és pedig annyival kevesbbé, minthogy az egyesület a' példát felhozott utóbbi nyilatkozásait ellenkező esetben (ha t. i. a' vizsgálat után a' termés a' biztosított 2000 mérőnél többet igért volna, 's ára 3 ftnál főlebb szökkent volna is) csak legfőlebb a' bevallott 6000 ftot mint biztosított lőkét veendő zsinórmértékül, máskint valóban igen szembetűnő haszonlesés vádjával fogna terheltetni. Már ezen alapszabályok szerint, ha például én biztosítanám egy tábla buzámot, melyre számítok 2000 mérőt 4 ftval, tehát biztosítok 8000 ftot, 's mivel a' megalapított kulcs szerint 100től kettőt kell fizetnem, adok biztosítás fejében 160 ftot. A' jég elveri buzámnak éppen jobbik felét; fenmaradt rosszabb fele, megbecsültek, de mint érdemli nem 1000, hanem csak 400 mérőre, 's mivel a' biztosítás napja óta a' buza ára felénél is alább szállott 's üszögösnek is találtatott, nem 4, hanem csak 1 ftval számítatik. Ha a' biztosítási pénztárba annyi pénz gyűlt, hogy kinek kinek egész kára megtérülhetne, kapnék 400 ftot, de ha csak annyi jött be, hogy lezuhván az igazgató 's ügynöki díjakat, a' megmaradt özvegy a' károknak csak egy negyed részbeni fedezésére terjedhet, én a' befizetett 160 ftért csak 100 ftot kapok, tehát huszad részét sem kaphatnám annak, mint az, kinek a', Riunione adriatica di Sicurtá⁶⁶ című tűz kármentő egyesület (szerkesztő urnak előhozott esete szerint) száz helyet 24et fizetett. Már pedig hogy valaki ilyen ternora pénzét vesztesse, nem hiszem, következve az egyesületnek a' közlött terv szerinti fenállásában valamint én, úgy a' szerkesztő ur által kigunyolt egyedek is méltán kétkedhetünk.

(Bihari követválasztási közgyűlés.) Valóban szinte unalommal nyulok ismét tollamhoz, hogy megkezdett czáfolatomat folytathassam, nem mintha nehéz munkává vált volna az; mert ott hol a' tények elősorolása nem hü adatok után történik, ott a' czáfolat az igazság 's részrehajlatlanság emberének könnyű feladat; hanem mert oly modorban, miként a' fontolva haladók szellemébeni legnyargalóbb D. J. ur irni megszokott, irni nekem unalom: azonban megkezdett munkát kénytelenítve folytattam, isten neki, megpróbálom még egyszer az igazság szavait kemény öltönybe foglalni, hogy illő lehessen az okozat okozójához. D. J. ur szemtelenségről merészli vádolni a' p. Hirlap rendes levelezőjét, mert azt állítja, miképen kévszűkről, t. i. azon részről melyhez D. ur is tartozik követségre v. bármire is kísérletek történtek. Ha azt mondja D. ur egyedül hogy a' követségre nyíltan kísérletek nem történtek erre semmi feleletem. Jól tudták azt azon jó urak, (kik közé tolja magát D. ur is elég szerénytelenül) kik népes nemesi községek által kerestettek meg, 's kértettek lépésre, hogy Biharban, hála a' közszelem 's néhány becsületes férfú tiszta jellemének! a' követségre concurrentia nem lehet; hogy errenézve tehát nyílt kísérletet tenni, szinte neveléséges lett volna, kivált miután politikai erejöknek eddigi egyedüli bõ forrása keserűségükre kiapadt; ha nyíltan nem történt is, történet nem nyíltan; érti D. ur? nem nyíltan; ön azzal hizeleg magának, 's kívánja el ám'tani a' világot, hogy ön előtt a' bihari fontolva haladók titkos tárczája tárva áll, pedig nem úgy van; mert ha úgy volna, akkor bizonyára tudta volna, hogy azon párt által egy külön pártbeli férú, kinek népszerűségét a', nem adóznunk' varázserejével rokonitva remélték a' nagy munkát véghez vihetni — nemcsak megkérte, hanem számbeli adatokkal is kívántatott buzdíttatni; — vagy ha csakugyan per gradus önnök is juthatott pillanat ama tárczába tekinthetni 's így azon párt mozdulatit ösmérni, úgy valóban nem találók szót kifejezésére azon nem szivtelen hanem tisztán akarataink, mellyel D. ur tudósító sorait szerkesztö. És bár mire sem történtek kísérletek tudósító — de nem hü, hanem a' felekezettesség elfogultságával tudósító ur? — Sem utasítás-készítés előtt, sem követválasztás után? Levelezési adatok vannak kezeim közt 's bizonyítványok, parancsolja é D. ur közléseit? fenebbi állítása valótlanságának kimutatására, szívesen szolgálok velük. — Midőn felkiáltás utján a' választás

megtörtént, az utasítás-készítésnek megelőzésével a' nem adóznunk pártnak, várt dicsőségük egy reménycsilaga tűnt le; mert Biharban az ügyek úgy valának constatirozva, hogy a' leendő követ megválasztatása közvetlen kapcsolatban állott a' házi adó elvállalása nagy kérdésével nem adózni kelle tehát előtt, hogy lett követünk, követek ne legyenek, 's így előbb utasításul adni, hogy semmi esetre „nem adóznunk“ 's aztán választani, bárkit, az mindegy csak Beóthy nem. Fajtt tehát önknek úgy é' reménynek meghiusulása, igen de D. ur a' fájdalom csak akkor méltányolhat részvételt, ha nemes érzelmekben fejlik ki; a' fájdalomnak oly nemü ömlédezőse mint öné a' Világban, csak illy nemü méltánylásra számíthat, millyent soraimban találhat. Azonban választván előbb, miután számosan szóltak az adó mellett és ellen, szavazatra bocsátatott a' kérdés. Eredvénye, melly Bihar jelen politikai helyzetét oly hiven jellemzi, ösméretes, 's dicsőségére válik a' megye nemességének, habár lettek legyen is köztük erővel ellenszegülők, kik hogy barbariesre nem vetemültek, megyei elnökünk pontos szigorúsága 's elővigyázatának valamint tulajdon vezetőjök kiskoruságának köszönhetjük. És most már vége vala önk előre képzelt szép világuk varázsának és ez még jobban fájhatott, összes fájdalmaikat azonban mint-hogy nem leheté már, a' források kiszáradta miatt borba fojthatni, egy kis legénység által kelle annak kifolyására szabad utat nyitni; ámde a' kis comedia, mellyel D. ur összetett kezekkel bámult — nem igen jól ütött ki. És midőn tudósításában a' nevezett ur azt mondja, miképen kirohanván a' megye kapuja alól hajduk kíséretében másod alispán ur 15 — 20 lépésnyiről mutatta ki az elfogatandó egyedet, és e' szerint fictiobenne az, hogy csákány villágot legyen az alispán ur felett, mert ő éppen mellette volt „D. J. ur, ki mielőtt e' sorait írta volna, jelen volt a' történetutáni közüllésen, hol elnöklő másod alispán ur, hivatalos jelentést tőn élő szóval a' Rdek előtt 's megemlíté miképen feje fölbe is emeltetett csákány: ha tehát D. J. ur ezt mint meg nem történetet oly bizonyosan tudta, miként hüllen soraimban előadja, miért nem mondott ellen a' hivatalos jelentésnek; minthogy ellen nem mondott állítása vagy való vagy valótlán, ha való, úgy D. J. ur a' kimondhatlanságig gyáva volt, midőn hallgatott: ha állítása valótlán: úgy a' valótlansághokohók címét méltán várhatja magára, mit aztán méltóztassék morgás nélkül elszenvadni. Illy tömkelegbe vezeteti magát a' gyenge ember, ki önmagával tisztában nincsen, ki tehetőségi körét fel nem ösmérve, idegen 's hasonlóló rosz vezetőre támaszkodik. Mit mondjunk még azon sok üres szóhalmazra, mellyel D. ur annyira becsült énjét körülsugározza? Mit egyebet, mint a' mi megmondott már egyszer róla, hogy „erővel is notabilitássá akar válni, azonban a' notabilitás trónjára lépni csak a' becsületeség, igazság és szerénység, úgy az értelem lépészetin lehet, ezt jegyezze meg D. J. ur 's ha czélt akar érni, szülessék újra, válják új emberré és vágya még teljesülhet. — A' felekezettesség elvének gyakorlatbai átvázslása csak az illő mértékű mennyiségben lehet fogantatos 's méltányos, ha árként tulcsap a' korlátozó határok, a' szenvedélyesség, igazhatlanság 's rosz akarat dudvaít fogja nevelni. Legyünk igazságosak 's leszünk csületesek mindenben, a' világ's öntudatunk előtt. Ennyit D. urnak, válaszul. — Junius 18-dikán megyékben keblezett Komádi város beégett templomának fölépítetése után újra szenteltetési ünnepélyét több száz vendég összeseregletésében fényesen tartá meg. A' felszentelési ünnepélyhez alkalmazott igen alapos 's kedvesen hallgatható beszéddel járult debreczeni lelkész Tóth Mihály ur, a' szertartás folyamatát érdekesíté f. helyettes ur 3 flainak confirmaltatás előtti próbatéte számos helybeli növendék körében, melly szép tanuságát adá annak, hogy alapos jó nevelés, az isten oltotta szikrát lángokká tudja éleszteni, a' három gyermek's kivált a' legkisebbik oly szép szabatosággal szólott, hogy kétség nem lehet felőle, miképen teljesen értették a' mit előadtak, 's én megfoghatom — értettem a' könyveket mellyek a' szülék szemeikből gyöngyöztek alá. Czélszerű neveltetés a' szülék legdicsőbb örömk és derék nevelők igaz becsülete. A' szertartás bevégeztével, sátor alatt nagy ebéd 's utána a' menyezet nagy sátra, az isten szabad ége alatt táncz vala. Thurzó Miklós.

Torontál megye. Azon határozatnál fogva, melly az or. gyűlés folyta alatt a' kisgyűléseket közgyűlésekké emelvén, minden hónap első hétfőjén közgyűlekezett tartatni rendel, f. é. jul. 3kán egybesereglettek megyénk rendei, nem nagy számmal ugyan, mert ez nálunk nem szokás, mindegyik azt gondolván „majd elvégzik nálam nélkül is“ hanem mint közönségesen, a'

lehető legkisebb mennyiségben. Nagy dolgok nem történtek, hongyülesi tárgy épen semmi, kivéven, hogy követinknek időközben a' tárgyalások folyamáról megküldött jelentését tudomásul vettük. Volt azonban egy más, belügyeinket illető nevezetes tárgy, t. i. azon kirendelt törvényszék, melly R. D. hivatalától felfüggesztett szolgabíró perében ítéletet mondott, a' pert bemutván, miután ebben a' nevezett szolgabírót az ellene támasztott vádak alól egészen fölmenté, 's annak hivatala és fizetésébe visszahelyeztetését kimondja, aziránt nagy vitakozás támadt, vajjon a' per felküldésével fölőlről várjuk e' nevezett szolgabírónak visszahelyeztetését, mint honnan a' felfüggesztés történt? vagy pedig a' megye hatósági jogánál fogva őt tüstint tetteg helyezze hivatalába? a' szólók többsége az utóbbi mellett nyilatkozott, 's így a' tetteg visszahelyeztetés elrendeltetett. Ugyan e' napon egy folyamodásnak benyújtása érzékenyen meghatott bennünket, mellynek tartalma az volt, hogy ivándai Karácson Antal főszolgabírónk családi körülményeinél fogva hivataláról leköszönt. A' tisztikar sajnosan vette e' veszteséget, 's bár a' lemondót felszólította, vonná vissza a' jövő tisztújításig szándékát, az azonban kényszeríté körülállásainál fogva határozottan megmaradt mellette, 's így a' lemondó-lével főispánunknak küldetett. ***

Bácsbodrogi gyűlés folyt. E' terhes vivás után a' megye kir. előadások felolvasásával kitörő örömmel buzdukt kebelünk, midőn koronás fejedelmünknek királyi fölhívását hallók azon pályára, mellyel sok homálykedvelő ur e' napfénynél is kerülne, e' nemzeti megelégedést 's közmagasztalást nyert k. kegyelmért követek által ő felségének hódolati hála köszönet szavaztatni határozatott. — Ezután az I. pontra utasításul adatott, hogy az országos választmányok munkálatinak tárgyalás alá vételekor azokat, mellyeket ezek fonálnak a' közhaszon, 's jóllét előmozdítására czélszerűeknek találjanak, pártolva ő felsége eleibe fölterjesztetni szorgalmazzák. E' munkálatok azonban terjedelmességük miatt úgy is bővebb vizsgálatot kívánván, külön pontjaira adhatandó utasítás tekintetéből követekink oda utasítottak, miszerint azokat 24 példányban szerezzék meg, hogy így a' választmányi tagok között hasznos észrevételek teendhetése végett kioszthatassanak. II. előadási pontra határozva lön, hogy miután e' tárgyban választmány által 18^{39/40} évi országgyűlés alkalmával kerületileg kidolgozott munkálat, melly idő szüke miatt országos ülésben akkor nem tárgyalatott, létezik, azóta súlyosabb dülöngési kicsapongásokkal szaporulván e' nemzeti baj, ezekre is kiterjeszkedőleg kerületi ülésből kirendelendő átvizsgáló választmány kinevezését sürgezzék, 's az e' tárgybani munkálatot nyereendő pótló utasítás végett küldjék meg. III. pontra a' királyi városok országgyűlési állása szavazat nyeresére nézve az anyautasítás 18 pontjához, melly szerint e' tárgy az országgyűlés egészen rendezéseig elhalasztatni kívántatik ragaszkodjanak. IV. pontra a' kereskedési közlekedés hasznos 's akadálytalan kiterjesztése módjaira az anyautasítás 27 pontjának pártfogás melletti megtartására pótlólag is utasítottak. V. pontra az 1836: 15. czélszerűbb alkalmazhatása tárgyában, — az ez országgyűlési utasítást tervező választmány tagjai megbízattak, hogy ennek eszközölhetésére véleményes nézeteiket a' legközelebb tartandó választmány-üléskor kifejtve terjesszék elő. VI. pontra a' hitel szilárdítására alakítandó bankintézetek eszközzése végett, ugyancsak a' választmányi tagok legközelebb választmányi üléskor előterjesztendő czélszerű tervet bemutatni — hivatnak föl. VII. pontra a' pozsonyi házbirtokosok kártalanítása az anyautasítás 49 pontja szerint pártolandónak jegyeztetett föl. VIII. pontra az országos pénztár hiánya visszafótlósa kérdésében követekink odautasítottak hogy országgyűlésileg megállapítandó szabadajánlatokból — a' nemesség által viselendőkből pótolassék vissza a' kincstári előlegezés. Ezután a' megyei levelezések kerülván szőnyegre, Liptó az előfogatok sok megyébeni megszüntetéséből eredett kapcsolati zavarok orvoslandását ohajtván, felszólít, miszerint a' közlekedés minden képeni biztosításáról, és czélszerű elrendezéséről országgyűlési intézkedést indítványozván, ezen utasítását mi is pártoljuk, határozatott: nézetei megyénk nézeteivel összhangzásban levén, indítvány követeink által pártolttani rendeltek. Közép - Szolnok - következő elveknek országgyűléseni pártolandására keres meg a), hogy a' birtokolhatási jog nemcsak neknek is törvényzikkelyileg adatnék meg b) Mondassék ki országgyűlésileg 's alapítassék meg törvényileg, hogy az álladalom jótékonyaságában részesülő minden polgárnak aránylag a' közterhekben is részesülni

kell. c) A' nem nemeseznek, ha különben személyileg arra minősítve vagynak, bármily legfelsőbb hivatalrai képességök törvényesen állapították meg, — ezen elvek az anyautasítás szerint nem pártoltatván — nálunk még nincs jövedőjük. Temesnek indítványa a) hogy azon birtokosok, kik pusztá kényelemből — hivatalon kívül állandóul külföldön laknak, — 's fekvő javaik dús jövedelmeit ottan költögetik, jövedelmi javaik egy részét az országos pénztárba fizetni törvényleg kötelessenek. b) Hogy a' só árának meghatározása körül törvényhozás befolyása nélkül közbejött kormányi intézkedések megszüntetésével a' nemzet jogán ejtett sérelem orvoslása kiemelőleg szorgalmaztassék — 's jelen ügy mostani rendkívüli állásából törvényjelölto körébe visszahelyeztessék; az első rendű indítvány mint a' tulajdon szabad rendelkezhetési jogával összeütköző nem pártoltatik, a' második iránt az anyautasításban pártoló intézkedés tételvén, tudatul vétetett. Hont panasztárgya, mely szerint az 1840. 9. törvényozikk által behozott mezei rendőrség az ipar- 's mezei gazdaság előmozdításárai jótékony hatásának felsőbbi udvari rendelvények általi akadályozását, 's a' pörök gyakori fölkívánásával határidőn-tuli hátráltatását megszüntetni, 's orvosoltatni szorgalmazza, e' törvényes 's igazságos indítványt követ urak pártolandják. Zaránd vármegye kétes állásának minélelőbbi megszüntetését országgyűlésileg eszközölni kívánván, a' visszakapcsolási törvény végrehajtását anyautasításunk 21 pontja szerint követeink hatósan sürgetendik. Turócz az ösiséget 's adózástól mentességet alkotványunk főtartására pártoltatni kéri azon hozzátétellel, miszerint az ellenszellemtől visszazeléseknek korlátozására törvény alkottassék. Követeinknek e' kívánat pártolása meghagyatott. Mindig kedves nálunk a' nem fizetési indítvány bár honnét jöjjön is!! — A' sajtót sem szeretik, ha világosan ír azon rozdás elvekről, melyeket a' vérrrel szerzett szabadság ősi főkinse gyanánt hűfeji sarkányi vitézséggel 's éberséggel őriznek. Látom előre hunyorgó mosolylyal, hogy az igen igen fontolva haladó megyék a' nemzeti haladás zászlóját már dicsőségesen kitűző loyális kormányunkkal nem sokára oppositioiba jövednek, — ha késnek kiindulni az arany bulla varázsos köréből. A' tudósítási sorozat számai közül két nevezetes ügy voná magára a' közfigyelmet t. i. a' jankováci rendező urbéri pör végrehajtása körül előfordult nehézségek megoldását tárgyzó úrszéki végzemény miképeni fogamatosságáról szóló főszoigabírói jelentés, mely legközelebb érkezett helytartó tanácsi k. intézvény kapcsában kerülendő szönyegre rendkívülileg vétetett föl. A' kir. intézvény ezen urbéri ügyet érdeklő pört, ha a' KK. és RR. szükségessének találandják, fölterjesztetni rendolvén, élénk vita támadott a' föltételező utasítás érdemében, — 's midőn a' jankováci község folyamodási nyilváníttása 's feleselési fölvilágosítása megolvastatott, szót emelt annak ügyésze, 's kifejlvén néhány pontot, jelesen a' kaszálók minőségére kísérlet, probatica, a' szállási épületek 's javítások böcsülése, ezérti kártalanítás iránti nézeteit oda hajlítá kérelmét, hogy minekutána e' pontokrai intézkedésnek, véleménye szerint, a' birói végrehajtást megelőzni kellene, csak e' nehézség fölőbb helyeni eloszlandása végett is szükséges kérdéses urbéri pörnek fölterjesztése. Nyilvánított ellenben más részről, miként ezen pör minden fokozati fölebbvitelt átjárván, ő felsége nevében kiadott helytartó tanácsi k. intézvény, rendelete szerint egyenesen fogamatosság végett mint ez a' dicsért kegyes intézvény világos szavaiból magyarázhatlanul kitűnik, küldetvén le, egyértelműleg megismertetett e' fölküldési kérelem huzás vonási taticája, 's minthogy a' pörbeni probatica okiratban kijelölt kaszálók a' most kiadandók termékletenségi különböztetésére nézve a' pör tökéletes befejezése 's fogamatosság végett visszaküldése után teendő kísérleti vizsgálat épen a' végrehajtási eljárás köréhez tartozik, akkor, midőn a' k. intézvény tartalmakint ennek eszközölhetésére a' helyeni kimutatás szükségeltetik, a' szállási épületek törvénymódoni böcsülésére pedig a' bevégzett pörben csak végrehajtás alkalmával lehetségesítettik, a' tökéletes kártalanítás végre ezen birói eljárás előtt nem is képzelhető; ennyi fontos oknál fogva annál inkább, mivel a' jobbbátságok e' pör bevégezte utáni folyamodására érkezett értelmező kir. intézvényben — a' pörbeli ítéletek érdemében kiadott előbbi k. rendelvények meg nem változtathatása egyenesen kimondatik, 's már az új probatica végrehajtás útján meg is kezdetvén az az urodalom részéről a' jobbbátságok kívánatára akármelyik osztályban bár hol is intézteni ajánlatott 's törvényszerűlegi kiszámítás szerint a' mindenbeni töké-

letes kártalanítás ünnepélyesen ígértetett, a' kérdéses urbéri pörnek ujonnan felküldetése szükségesnek nem találtatván a' törvényes végrehajtás folytatása az úrszéki végzemény értelmében elrendeltetett. (Vége köv.)

(Jász-Berényből. Bokros szerencsétlenség.) F. évi jun. két végnapja gyász- emlékezetet vitt ki magának nálunk, midőn 29én Jász Mihály telkén két köz és egy privat épületet a' tüzelem martalékává tevén, 's Jász-Berényben jéggel mérgecsített orkánt előidézvén sok házban, kivált a' mi figyelmet érdemel a' középületekben kártékony nyomát hagyva, 30ával még irtózatossabbal váltatá fel magát; ezen nap délutáni 5 órakor t. i. egy idegrázó ordítás rengeti meg a' városház minden termetit; minden ajak az elszorult kebelből csak ezt, 's mi az? 'nyögi ki, 's alig mondja ki a' szót, midőn lerohan kiki az udvarra, hol csoportozva látja az épülő félben levő istállónál a' munkásokkal vegyült rémült népet, 's iszonyodva értesül az istálló bolthajtásának lezuhantával 10 ingyen munkásnak betemetetéséről. Nem irhatom le az előljárók aggodalmát, a' nép rémülését, és a' segítők gyorsaságát, minélfogva csak hamar egy leányt 's óraegyedenként egyegy férfi munkást kettőt épen (!) kettőt nehezen megsebesülve életben kiástak. Ámde még a' felügyelő jegyzése szerint négy temetve volt 's a' szabadítási munka folyván ismét egy asszony (viselő) 's utána egy férfi deszkává zsva 's roncsolva halva találtatik 's ezek után este 10 órakor ismét 2 férfi halva vétetik föl. Minek festeném itt az elmaradott özvegyek 's árvák égre kiáltó jajait 's könyeik záporát, azt kiki képzelheti, de le senki nem irhatja; inkább fölsohajtok felettök 's kérdem: ki gondolkozik ezek sorsáról? helybeli előljáróságunk azonban valamint egyéb illyes esetekben, hisszük ebben sem felejtí el atyai gondoskodását. Megjegyzést érdemel itt 1) hogy ezen szerencsétlenség mint helybeli lakosok ingyen munkások 's köz teherviselés cím alatt (ámbar azok közül is mint mondják némellyik azt pénzül megváltotta) ide kényszerítették *) levén, nem kevés keserű részvét mutatkozott a' népben 's egymásnak fájdalommal beszélé: „bizony-bizony meg vagyunk egyidő óta átkozva. szüntelen rontunk és építünk 's nincs egy is hol szerencsétlenség nem történt volna“: és igazok van! Mert a' kerületi háznál a' 25 mázsás oroszán ugrott le, 's a' nagyállást lerontva sok ember hullott egyik állás-emeletből a' másikra; az új városházánál, miután az ahhoz kívántató tégla 's gátésnél egy ember porrá égett, egy asszony munkás életét, egy férfi négy újat veszté; az új templom-építésnél, maga a' kőművesmester jutott mankóra, a' régi városház bontásnál egy embert ütött agyon a' pince-bolthajtás 's most! most! — az istállónál tízet, kik közül már eddig öt el van temetve. 2) Hogy ezen épületek közül még egy sem ért 3 évet tetemes rokkanas 's ennélfogva érzékeny költség-szaporodás nélkül. Mi legyen ennek oka? azt azok legjobban tudják, kiket a' dolog illet, 's kiket az illy folytonos építkezés érdekel, de akármely legyen is oka, most jelen van a' rettenetes alkalom a' kár után okulásra: hogy t. i. kik csak építetnek, gondoskodjanak az anyag erősségéről 's ha nem is, mint Babel tornyánál, mész helyett ennyvel, legalább csupa mész helyett igen meszes homokkal éljenek; építőket pedig olyanokat válasszanak; kik meg merik mondani az anyag rozslétét 's nem akkor ásnak az épület alá csatornát, miután a' falon belül álló gyenge köoszlopokra rakott boltozatot tömördek nyers földdel meghordatták, de így van ez; minél több kéz gyurja az írósvajjat, annál kevesebb marad a' falban. A' holtaknak üdvösséget, a' betegeknek egészséget, az élőknek pedig lelkeséget 's eszességet!!! — Többen.

Válasz Sárosból. A' Vil. 50. 's e' lapok 56. sz. sárosi tisztújítást érdeklő utóhangokra, czáfólo állítása szerint, egy oly becsületben járó, oly igazság iránti szent kötelességű cikk jelent meg, melyet pusztán elhallgatni már csak azért sem lehet, minthogy képzeten felül igazságos, tehát méltánylást érdemel, minthogy ez nemcsak a' közlöt 's egyes kitűnő személyeket, hanem ezenfelül egész pártot is akarna sújtani. Czáfólo ur! minek az a' komédia? vagy úgy, el is feledém, hogy ez nagyon is helyén van, mert az együgyű szín-

*) A' vigasztalhatlanul sirók közül egy nő egész nap börtönben állt szerencsétlen férjének előbbi napon munkára meg nem jelenté miatt, 's csak akkor bocsátották ki, midőn már férjét halva ásták fel a' romok alól. 6 nevelletlen árvával keserű férjének ellunyát, — S. —

szí hit, minőtől czáfólo ur magát és pártját elfogottan' állítja, természetesen szeret komédiázni. Szellőztes-sük tehát kissé a' kárpitokat, hassunk kissé a' becsületben járó 's az igazság iránti szent kötelességtől ihletett cikk velejére. — Közbevetőleg szabad legyen megemlítenem, miként sajnálom hogy a' Jelenkorban megjelent e' cikk nagy metamorphosisen ment keresztül, sok levén kihagyva, sok változtatva, 's így az értelem sem mindenütt összhangzó a' közleménnyel; de vegyük a' mint van, 's vegyük a' higgadt kebelü feleletet is. E'lső sorában czáfólo ur nem tudja megérteni, hogyan tehet valaki első lépést zsarnokságra az által, hogy eldödei jogaihoz ragaszkodik. Hogy e' kettő megegyezhető, sok példa szolgálhatna tanulsággul, mert hiszen látja czáfólo ur, a' közszellem hatalmas törvény, a' körülmények változnak, 's ha a' volt szükségesek, miket újabb intézkedések fölösslegé tettek ránk erőszakoltatnak, nemde lépés ez a' zsarnokságra? Aztán czáfólo ur elfeledé, hogy gyűlésünkön az egész mondat akkor vala felhozva, midőn még nem tudtuk, miként főkörmányzónk a' kinevezett tiszt. szbirák hatásköreinek megszabását tárgyalás alá bocsátja, 's így ezen esetre levén érte, természetesen sértőnek nem vehető. Nagyon rosálja czáfólo ur, pártjok egyik legkitűnőbb tagja által a' tiszt. szbirák határtalan aktivitásuk ellen antagonistaiknak oda vetett több bors szeméit, 's azokat hol tisztválasztási utóhangoknak, hol kopott elménczkedéseknek méltóztatik nevezni. Czáfólo ur! én azt hiszem önt soha nem fogják azon kopott elménczkedéssel érintetelni. De egyébiránt csak helyén legyen a' kopott elménczkedés nem fölössleg az. — Sámson egy számar által több philistaest vert le. Azonban mondott az a' bíró oly új sülteteket is, minőkkel pártelleneink, kivált diadaljok után legnagyobb szerencsájuknek tartották volna minket vendéghelteni. De non omnia possumus omnes. Aztán czáfólo ur legyünk méltányosak, az az elesélt honyoit, qui malv pense, hirapjainak e' toujours perdrixje, vajjon új é, 's azon felül vajjon helyén van é? De tovább megyek, kutatván az egész cikk új-ságait, azokban a' takarozásoknál, szépitéséknél, valótlan állításoknál, egyéb újat nem talállok; tehát P. F. mondatai 's ön cikkében felhozott mottói közt, az a' különbség, hogy azok mind borsosak, de mind helyén valók, 's azonfelül talán egyet kivéve mind újak; öné czáfólo ur kopott de nem helyén alkalmazott, 's azonfelül állításainak csak azon része új, mely valótlan. Lásuk csak meg egykissé közelebből. Ön a' gombaként szaporodott szavazó nemesek számának hitelességét az april. 2 ikén tartott kisebbgyűléssel akarná igazolni 's pártunknak a' Jelenkorban e' kisebbgyűlés felett érintett több nyomos észrevételeit, jelesen: Miért nem valának a' gyűlésen jelenlevők a' jegyzőkönyvben érintve? miért nem hirdetett ki e' kisgyűlés előre? miért nem vala mikori tartása a' megyeház kapujára kiszegve? czáfólatában részint egészen elmellőzi, részint azzal akarja takarni, hogy hiszen az ellenzékéről is volt egy pár főtág, 's ha nem volt, az akkori párt-lakomáknak tulajdonitsa. Sajnálom czáfólo ur, hogy készkötéles szolgálataival neveltségessé teszi magát. Oly oktondiknak csak nem fog tartani — kivált miután minket is felruház némi kitüntetésekkel — hogy épen a' fellépés legelőbb pillanataiban főbibeinket legalább, pártlakomák tartóztaták volna vissza. Állítja ön, hogy az ellenzék egypár tagja is vett részt a' lajstromhitelesítő kisgyűlésben; ugy van, de leg'is legvégén csupán, midőn e' clancularia kisebbgyűlésnek — mint ezt nevezők — a' legnagyobb véletlenel jöttek nyomára. Volt is kifogás az illy suttomosnak látszó gyűlés ellen, mely nem a' nagy, nem a' kis teremben, hanem pipafüst közt csak az alispáni szálláson tartatott. De a' megtámadás után alispánunk jelenté: hogy ő a' hirdető rendelkezéseket meghagyta a' hajdúknak; 's mi e' nyilatkozattal megelégedve, még csak azt sem követeltük, hogy kötelességét illy kajánul elmulasztó hajduság illően büntetessék. És illy hajdúi merény után nemde feltűnő lehetett épen most, a' gyűlésen jelenlevők névsorának jegyzőkönyvből kihagyatása? Hinni akarom azonban, hogy ezek egyről egyig csupa véletlen esetek valának, és feledékenységéből történtek; de ha illy véletlenek, épen a' pártok legingerültebb időszakában halmozattak össze: vajjon nem szolgálhattak é méltó gyanuul azon párt előtt, mely e' kisebb gyűlésen, illy körülmények közt jelen nem lehetvén 's így nem képviselhetetvén, nem ellenörködhetvén, egészen birtokon kívül vala. 'S e' körülményeket fontolóra véve, vetett é logicájával számot — a' szívről nem is szólok — czáfólo ur? midőn a' felhozottakat csak „a' Jelenkor közlője rémbeteg a-

gyában létezőnek állítá. — Combée uram mielőtt craniológiát írának, kár volt eleve egy periodusocskát, vagy egy kis syllogismus-schemát nem készíteni, melyre aztán kaptázhassunk. — A' lajstrom hitelességét erővel be akarván bizonyítani czáfoló úr a' multakból kezd okoskodni, emlékünke hozván P. F. volt követünknek választását, midőn „a' voxolók száma a' 700at jóval meghaladta, bár a' görög egyesült hitű egyházi rend tetemes része be nem jöhetett a' választásra“ 's ha ez így van — folytatja tovább — „mi csuda, hogy most midőn a' pártingerültség 'stb. hallatlan fokra hágott, külmegyei számos küldöttekkel 'stb. a' szavazók száma 900 felülre rúgott.“ — Rövid emléktehete van czáfoló urnak, először mult követválasztáson voksolók száma a' megyei jegyzőkönyvben a' szám kitéve nem levén egyedül más hiteles kútfő szerint 670 's egnéhány volt, tehát a' 700at jóval felül nem haladta. aztán épen a' görög egyesült egyházi rend részvehetéseért — ünneplük lévén — halasztott a' követválasztás; tehát? — nem úgy van, hogy jelen nem valának. Most meg szomszéd Zemplénymegyéből, — véletlenül ugyan ezen napra tétvén a' követválasztás — még csak küldöttség sem érkezett, és Szepességben szinte véletlenül elkészvén a' megyénkbeni tisztújításnak hirdetése, alig jelent meg 10 egyed, — tehát? — az sincs úgy hogy számos külmegyei küldöttek lettek volna, — 's a' szavazók száma mind a' mellett most 975-re ütött. Aztán hogy ennyi nemességre nem számoltunk mutatja az is, miszerint a' többféle golyók elkészítésének maximumát gyűlésileg 500ra határoztuk, 's így vala figyelem a' lehető legnagyobb többségre. — Egyszerűen akará felvilágosítani czáfoló ur a' közönséget, de félek — kissé jobban felnyitá szemeit, mint szándoka vala. Igen igen a' nemesség nem tudjuk honnan, mintha égből potyogott volna, 's ezért hallatszott mindenfelé, 's hallatszik most is, hogy nemtelek is szavaztak, vagy nemesek különféle nevek alatt, mert ne feledje czáfoló ur, hogy három szavazatszedő küldöttség volt, 's az özvegyek mindenütt előlegesen bevezettek, bár — határozat szerint — csak egy küldöttség előtt kellett vala szavazniok. Itt nagyon csudálkozik czáfoló ur, hogy a' mindig éber 's legkisebb hibára is hiuz szemekkel figyelmező ellenrész, nem vala képes a' lajstrom felolvasásakor becsúszott nemteleneket, vagy pedig külön név alatt szavazó özvegyeket észrevenni. Itt megint kérdem minek az a' komédia, mintha bizony az egész nemesség a, b, c-jét mindenki ösmerné; lehet itt hiuz szemünk éberségünk, ha ezt nem ismerjük! Röviden tehát csak azt jegyzem meg: vannak tettek, melyeket bebizonyítani vagy felette bajos, vagy épen lehetetlen; de azért ha megemlítettnek akár hogy „handabandazunk“ ellenök, még is valók maradnak azok. — Czáfoló úr a' cikknek egész ezen pontjáig, elszántan vi mint egy gladiator, a' becsület és a' szent kötelesség nevében, kis vígalmat akarván adni a' közönségnek, egy egész pártot, 's ennek egy vagy két igénytelen hírlapi organumát akarván döngetni; de egyszerre leereszti herculesi dorongját, hogy később annál rettentőbben sujtson, lovaggá lesz, és színészi sajtós udvarisággal könnyű francia szépségeket mond, a' tisztújításon részt vett nagyobbára tót ajku szépnem iránti hódolatának bebizonyítására, Quelle maniere quelle tendresse! c' est bien bon. Csudálom, hogy Schillernek „Lob der Frauen“ jét föl nem hozá, vagy hogy az általam is nagyon tisztelt hösnökre — sajtóságos költői tehetsége levén epost nem írt. Monsieur nous sommes, aussi capables faire l' honneur aux Dames — de hogy a' szép nem némelly tetteire néha észrevételeinket ne tessük, e' jogot el nem pöröltethetjük magunktól. Valljon mellyik romanticában tanulta czáfoló ur, hogy még a' meglakomázott esküvel, borral, pénzzel vagy legalább, nem teljesített ígérekkel' csabítottakra sem lehetne az igazat kimondani? A' szépnem körében némi erényeket eltanulván czáfoló ur, egész naivsággal állítja, hogy az ellenzék minden elszántasága mellett, valamint mindig, úgy most is minden lépten nyomon hűkni fog. Ez megszorított, annyival inkább, minthogy ez oraculumjóslatában a' keresett kértelműséget sem találtam fel. De mégis jósló úr csak jobb lett volna ezt Delphiként két értelműleg előadni, mert hátha valaha még is meghazudtoltatik e' hatalomszó. Taktikánkat is ócsárolja, e' részben meg kell vallanom gyengébbek vagyunk ellencünköl, lehet azért mivel nem tanítjuk, miként: finis sanctificat media. De — intra parenthesis — czáfoló ur vallja meg igazán, hány-szor bukott ön „színészi“ boldogtalan indítványaival csak a' legközelebb időkben? — Most ujra ércz bu-

zogányát emeli a' kipihent gladiator a' Jelenkor szegény közöje ellen ki állítá: „hogy utasításunktól a' korszerűség eszméje távol van, 's mi sem pártoltatott, mi a' nemességet legkevesebb is terhelné“ 's minekutána e' tétel, vakmerő rágalom melléknévvel bérmáltatnék, el-lentorlatul a' czéhek ettörlése, népnevelési ajánlatok, kereskedésre szánt áldozatok, uti rendszerrel vállalt terhek, külkereskedési viszonyok, pozsonyi szállások fizetése — hoztatnak fel. — Hogy is rendszerezném hamarjában e' roppant korszerűség eszméit? Előre is azt kell megjegyeznem, hogy rémbeteg agyammal, minőnek azt ön láttelele hirdeté, nem az önhaszonban kerestem a' korszerűség eszméit, hanem áldozatokban, 's az áldozatoknak nem egyes foltocskáiban — mint minő a' subsidium, — mert ez különben sem korszerű eszme — hanem állandó adózásból eredő biztos forrásokból fakadó hasznokban, 's így mi korszerűség van — ide nem számítva a' legvastagabb önhaszont, — a' felhozottakban? ha már maga a' mód mellyel czélt érni töreksznék legkorszerűtlenebb. Subsidium? hisz ezen eszmét még mult századbeli eld ődeink tudták és gyakorlák, ez már nagyon is kopott egy eszme, czéhek ettörlése, ez vas-tag önhasznunk, 's hogy or.gyűlési szállásokat fizetendjük, a' kormánynak köszönje Pozsony, ne nekünk. Czáfoló ur még a' subsidiummal is szeret puskázni, még itt is korszerűséget kürtöl, olyba veszi a' hont, mint egy leélt rokkantat, mellynek könyörgéseit, egy kis oda vetett segedelem-díjjal akarná elnémitani. Csak rajta uram a' hon nevében!

A' mi a' szerencse játékok kibérlésének indítványozását illeti, ön czáfolatát megint rövid emléktehete-ségének tulajdonitom, mert ténymarad az, elpörölhetlen eltakarhatlan, hogy ez indítvány hosszabb ideig vala discussiók tárgya, 's talán talán még czáfoló ur is szólott hozzá, persze a' kibérlés ellen. — De most jön a' mi jön, csakugyan igaz végén csaltog az ostor. — Én azt bátorkodtam állítani, hogy P. F. biránk, illy utasítások mellett előre lemondott a' követségről. — erre egyszerre, mintha Horác satyraiból szedte volna a' sok aculeust, a' mint mondja, finis coronat opus“ egy tövis koronát font a' Jelenkor közöje 's P. F. számára. Csacs-kaszavaival imígy kezd enyelegni: „Eddig nem tudta Sáros, hogy neki is van Deákja, de már hála a' tisztújítási utóhangoknak, tisztában vagyunk, azon egyet sajnálva egyedül, hogy ezen nagy igazságot, a' Jelenkorból kell vala meríteni, mi azt hívök, hogy P. F. másként igen jeles és tudós biránk bizodalmanak ideje lejárt 'sat. gondoltunk, hogy maga fogja hihetni, miszerint ő nálunk politikai lehetetlenség“ Szakalomra mondom, illynemű democritusi cseppeket levéltárczájából kifolyhatni nem hittem. Nem tudta, hogy Sárosnak is van Deákja, de annyit csak tudhatott ön, hogy Sáros nem Zala, annyit tudhatott hogy a' két varmegyei utasítás alig jöhet h a s o n l a t o s s á g b a e g y m á s s a l, de a' két férő k ö z t c s a k v a n n é m i r o k s a n s á g. Igen czáfoló úr! nem minden kebelnek adatott azon bámulatos erő, hogy megyénk utasításait képviselje. A' lemondásról mit sem tud? Ám lett volna P. F. birónál, midőn erre párthívei több ízben felszólították, lett volna nála, midőn a' számos n. sárosi nemesség — legalább így adatott elő — megbízottat küldött P. Fhez készségeit, hathatós pártfogását ajánló követi megválasztására. Hogy e' kitétel való, kezeskedjék becsülete-m. „Nálunk politikai lehetetlenség“ fait accompli? ha ez úgy van, ekkor vagy nekie, vagy a' megyének kellett hanyatlania. Ő nem hanyatlott, sőt az egész hon fogja tanusithatni, hogy mult or.gyűlés óta is sok érdemet fűzött nevéhez, tehát..... 'S e' szende vallomásból folyó természetes következés, annyival inkább jótékonyan hatott, minthogy ezt az ellenrész legzajosabb claqueurjétől hallom. Oly tag, ki annyira tudja a' sárosi keblek nyitját, miként mult követválasztáson még kevesebb igényekkel, olly hatalmas vetélytársan győzelmeskedék, talán még sem volt egészen politikai lehetetlenség, 's talán bizodalmanak ideje sem járt le. Érti ő, ha akarja, a' lovagias szellemű szende sárosi ellenrész bizodalma is megszerezni. Helyesen jegyzi meg czáfoló ur, savanyu a' szőlő, — igaz — de kinck? — tanusítják a' pozsonyi hírek! — Mi en személyemre halmozott diszes kitételeit illeti, ezeket mostanság csak eltűröm, elhallgatom, minthogy ezeknek segedelmeivel kevésbé ujra mélyebbre hathatánk a' darázs-fészekbe, 's csak egyre felelek, miként sajnálja czáfoló ur, hogy ezen igazságot (t. i. hogy Sárosnak is van Deákja) a' Jelenkorból kellett vala merítenie. Higye czáfoló ur,

hogy Jelenkorunk sok igazságot fejt, 's ha ezeket czáfoló úr eltanulná, akkor a' Világba írott cikkeit nem boritaná olly napfogyatkozás. — Ezekután felette kell sajnálnom, hogy azon töviskoszorút, mellyet mások számára font, vég szavainak szende andalgásában ön fejére tevő czáfoló úr, 's attól tartok, hogy ha majd leakarná venni, még inkább összeszurkálja magát. Nehogy ez törtéjük ha úgy tetszik whistezzunk egyet. —

Szerbia.

(Lieven új választás végett Belgrádba visszatér.) Azon készülétek híre, mellyek a' jun. 27. véghez ment fejdelemválasztáshoz tettek, nem jó benyomást tett Pétervárott, 's miudjárt jun. 28án olly világos utasítás intézetett Titoffhoz, miszerint ha azon választás törvénytelen 's csak szinletnek bizonyulna be, azt azonnal semmisnek nyilatkoztassa. És Lieven b., ki sz. pétervári utjában Bécsbe már e' hagyá vala, jul. 15én váratlanul ismét Bécsben jelent meg, mivel Varsóban a' czár ujabb parancsaival találkozott, mellyek a' jun. 27ki választást egyenesen rosztalván, kötelességévé teszik, hogy Belgrádban ujabb, a' rendeletek értelmében igazán szabad fejdelemválasztást eszközöljön. Bécsben ez intézkedés szívesen vétetett. A' statuskancellariában tartott tanácskozás után Lieven Milos hget meglátogatta. Jul. 18án Lieven már Pesten volt 's másnap folytatta utját lefelé. A' szerb ügyek tehát még sincsenek elintézve, és ki tudja: mikor leendnek? A' szerbek közt egy párt van, melly Leichtenberg hget a' moszka czár sógorát, szerb királyul akarná megválasztatni, és sokan úgy vannak meggyőződve, hogy a' fejdelemválasztásoknak mindaddig végök nem szakad, míg a' kívánt királyválasztás nem történe meg. Ezen párt azon szerbekből alakult, kik sept. óta magyar földön laktok után minap engedelmet kaptak hazájokba visszatérni, 's otthon a' dolgok jelen állása ellen mindinkább mozognak.

Spanyolország.

(A' zendületi junta hatalmaskodása. Lerida a' zendülőkhez pártolt. Meghíusult terv a' királyné elszöktetésére Táborozási hírek). — A' 'nemzeti ideigl. kormány, mikép a' barcelonai zendületi junta magát nevezi, junius 30kán körlevelet bocsáta közre, mellyben parancsolja, hogy minden adó vagy kölcsön, melly e' naptól Espartero kormányának pénztárába fizettetik, nem fizetettnek tekintetvén, elkoboztatik. E' határozat igen vakmerő 's még inkább fogja Spanyolország hitelet csökkenteni, mert meddig Esparterot a' törvényszerű cortes nem fosztja meg hatalmától, addig rendelvényit minden esetre érvényeseknek kell tekinteni. — Lerida meghódolt a' zendülőknek; e' várat méltán egész Catalonia kulcsának tekinthetni, 's Espartero csak 60 ezer tanult harcossal 's néhány millió piasterrel fogja e' tartományt visszafoglalni, mire a' mostani körülmények közt nem igen fényes reménye lehet. — Julius Gkán éjjel Espartero a' királynét el akará Madridból ragadtatni; Arguelles kíváná, hogy saját szobája mellett töltsse el az éjt a' királyné; ennek azonban csakhamar híre terjedt 's a' testörök egyhangulag oda nyilatkoztak, hogy halomra hagyják magokat konzultatni, mielőtt e' merényít végrehajtatni engednék; a' palota előtt pedig áruhába burkolt nemzetörök foglaltak helyet fáklyákkal, elhatározottan, hogy minden kocsit megmotoznak, melly azon éj folytában a' palotából távozni fogna. Illy előkészületek mellett kénytelen volt szándéklott merényről lemondani. — Zurbano 10 zászlóaljjal Saragosába érkezett, 6 zászlóalj pedig a' leridai országon hagyott. — Narvaez hadserge jelenleg 10 ezer főnyi gyalogságból 's 1200 lovasból áll, melly összeg naponkint szaporítottatik a' kormánypárti szökevények által. — Catalonia főkormányzójává Cortinez táborfőt nevezte ki a' barcelonai junta. — Ibarz kormánypárti osztályfő Montilla vidékén 440 főnyi zendülő csapatot semmite meg, 's tiszteket elfogván, 4 zsák Napoleon-aranyat juta birtokába. — Reuss várost „rettenthetlen“ melléknévvel tisztelte meg a' barcelonai junta, 's egyszersmind kárpótlást adott mind azoknak, kik a' város ostroma alatt tetemesül károsultak. — Espartero Albacetet elhagyván, Madrid felé kezd nyomulni, 's így könnyen megtörténhetik, hogy Narvaez a' főváros közelében fog vele megütközni, 's e' csata híhetőleg el fogja ez új polgárháboru sorsát dönteni. — Jelenleg pénzhány azon baj, melly a' zendülés erejét némileg zsibbasztja, 's ha ez sokáig tart, úgy a' katonaság könnyen ismét visszapártolhat Esparterohoz.

Anglia.

(Ministerségi győzelem az alsóházban. Uj repeal-gyűlés.) Jul. 12-ikén O'Brien indítványa Irland ügyében szavazásra kerülő az alsóházban, a' ministerség 243 szóval 164 ellen győzött, s így ezentul is semmit tevése leend a' ministerség politikája Irland ellenében, ámbár Peel maga is nyíltan megismeré, hogy zendülés küszöbén áll jelenleg Irland. A' királyné gyökeres orvoslást sürget ugyan, s Peel maga sem iszonyodik illy rendszabályoktól, de társai, s a' parlamenti tory-többség olly határozottan gátolják őt, hogy egyetlen üdvös határozatot sem fogantatosíthat, melly a' föllázadt kedélyeket lecsöndesíthetné. — Ez alatt O'Connell Irlandban

folyvást növekedő sikerrel tartja repealgyűlését, s a' repealjövdelem hetenkint már 2 ezer font sterling felé közelít. Azon békebírákat, kiket a' kormány a' repeal miatt hivatalaikból elmozdított, arany emlékpénzzel tisztel meg a' lakosság. — Anglia tengerészereje jelenleg 230 hajóból áll, 3471 álgyuval. — Khinából a' 26ik sorszerezd visszatért Angliába, miután 20 év óta nem látta már hazáját 900 emberből azonban csak 400 részesülhetett e' szerencsében, a' többi Indiában és Khinában lelé sirját. —

Francziaország.

(Tetteges részvét a' repeal iránt.) Jul. 14-ikén, a' Bastille leromboltatása emléknapijának ünnepélyesi-

tésire, 100 demokrata fényes lakomát adott, mellyen a' követkamra szélső baloldalának tagjai is jelen voltak. Ledru Rollin aláírást nyitott e' lakomán az irlandi repeal előmozdítására, mi igen dúsán gyümölcsözött. Ledru-Rollin Irlandba utazott e' lakoma után, s biztosítá a' repealválasztmányokat, hogy Francziaország segélyére biztosan számíthatnak, ha kardéle kerülne az ügy Anglia és Irland között, s nem feledé megemlíteni, hogy Francziaország Amerikát is hatályosan segíté függetlenségi harczában Anglia ellen. Az irlandiak azonban alkalmasint nem igen nagy hitelt adandnak ez ígéreteknek, ha Longyelország sorsára visszagon-dolnak. —

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók járása.

indul: **Pestről Pozsonyba s Bécsbe** mindennap egy gőzös regg. 8 órakor s minden szerdán és vasárnap reggel egy rakhajó. — **Bécsből Pozsonyba s Pestre** szinte mindennap egy gőzös délutáni 2 órakor, ezenkívül minden vasárnap és csütörtökön egy rakhajó. — **Pestről Zimony s Orsova** felé majus elejétől october végeig, hajnalokor hetenkint kétszer (vasárnap és csütörtökön) **Ujvidék** felé minden kedden, **Mohács és Eszék** felé minden pénteken egy utasi gőzös; végre **Zimony és Drenkova** felé minden vasárnap és csütörtökön, az aldunára mindenkor regg. 4 órakor. E' fölött Pozsony és Bécs közt mindennap megfordul **Bécs** nevű gőzös. Érkezik: **Pestről Bécsbe** s viszont mindennap; **Orsova és Zimonyból Pestre** minden vasárnap és csütörtökön.

Lóárverés.

Somogy megyei Lengyel-Tóti gazdasági tisztsége, a' Nagy-Kanizsa s Pest közli országos postauton, Öreg-Lak és Szőlös-Györök között, jelenti, hogy f. évi aug. 28-dikán gróf Festetics Miklós ménese, mellyben találtak: 4 eredeti angol telivér csődör, 60 anyakancza s ezek közt 12 telivér, a' többi pedig mind félvér, s angol és arab származású; továbbá: 1, 2, 3 s 4 éves csikók, mik közt több telivér csődör és kancza, hámban s nyereg alatt használhatók, — árverés útján a' legtöbbet ígérőknek eladtnak. E' kitünő jelességű lovak dícséretére valamit mondanunk fölösleg, elég legyen annyit említenünk, hogy a' pesti, pozsonyi, hetesi, bécsi sat. versenyek legjelesb pályázói többnyire ezen ménesbeli lovak voltak. 3—6

Edgenberger József s fia könyvkereskedésében kapható:

„Tisztujítás“

a' magyar tudós társaság által 100 aranynyal jutalmazott vigjáték 4 felv. Irta Nagy Ignác. Arakét ezüst huszas. 1—3.

Lóárverés

Nógrádmegyében Losoncztól fél órányira fekvő Lazi pusztán t. Beniczky Lajos ur angol és arab telivér ménektől származott ménesbeli lovai f. évi sept. 12. regg. 9 órakor tartandó árverés mellett a' többet ígérőnek el fognak adadni u. m.

- 1) Splinterbar telivér hágó mén apja Splinterbar, anyja Sade, m. Hunyady József gr. ur nevelése aranypej 11 éves 15 1/2 markos.
- 2) Freewill angol telivér apja Freewill, anyja Memnon szintén a' t. gróf ur nevelése, pej jegy nélkül 3 éves 15 3/4 m.
- 3) 6. db. öt és négy éves fél és sok vérű kitanított háts lovak.
- 4) 14 anya-kancza, részint magyar faj angol és arab félvérek, kettősben és négyesen hámozhatók, s nagyobb részt meghágtatva.
- 5) 20 db. 3. 2. 1. éves és idei kancza csikók.
- 6) 5 db 3 éves herélt csikók.
- 7) 9 db 3. 2. és 1. éves mén csikók, mind fél és sok vérűek arab és angol származású, összesen 56 darab. Az árverésre megjelenendők biztosíttatnak, hogy itt kitétt lovak teljes számban árverés alá fognak bocsátatni. 3—6.

Árverés.

Balásfalvi Kiss Károly urnak, szabados Kecskemét vrosa mellett fekvő ágasegy-

házi pusztában, bírói foglalás útján zár alá vett rész - jósága, f. e. september hó 15-dik napján a' hely színén tartandó árverés mellett, a' törvényértelmében eladandó. Értekezni lehet íranta, t. Simonyi József urnálnak, mint pestmegyei végrehajtó eskütnél. 3—3.

Lóárverés.

Mélt. Hunyady József gr. gazdaságigazgatói hivatala közhírál adja, hogy f. évi augusztus 14-ken délelőtti 9 órakor kezdvén Mező keszi Ürményhez közel levő pusztán Nyitra megyében mintegy 80 darab ménesbeli ló s köztö több tiszta angol telivér, a' többet ígérőnek kész fizetés mellett eladadni fog. Ürmény jul. 9. 1843. 3—5.

(823). Editto.

Avendo i Creditori e Pretendenti della concursuale Massa di Giovanni Agapito conformi cessionii trasfusa le rispettive loro ragioni e titoli nella Consorte dell' oberato, Tereza Agapito nata Mardegani, ad essendo in forza di queste la medesima divenuta l' assistente di tutta la Massa, e come tale giudizialmente riconosciuta, viene in conseguenza col presente editto da qui recato ad universale saputa degli interesse aventi, che ad istanza della suddetta Tereza Agapito, nata Mardegani, sia stata nel giorno d' oggi decretata la cassazione, ed il lievo del concorso sulla facoltà di Giovanni Agapito aperto in di 7 Ottobre 1842. Dal Giudizio civile Distretto di Fiume 17. Giugno 1843. Il Preside, e Giudice Rettore capitaneale F. de Verneda. 3—3.

Árverési hirdetés

Folyó 1843-ik eszt. aug. 3-kan délutáni 3 órakor a' pesti kir. tudományos egyetem orvosi-kara épületében hatvan-utczában tartandó nyilvános árverés út-

ján, az említett egyetem kórházai számára megkivántató vászon és gyapotszövet (barchet) kiszolgáltatása arra fog bízanni, ki azt legjobb minőségben és legjutányosabban magára vállalandja. Kivántatik pedig 124 1/2 rőf fehér 3/4 rőf szélességű házi vászon; — 89 rőf kék nyoma-tu s egy rőf szélességű vászon; — 87 1/2 rőf fehér és 34 rőf hamu színű s 3/6 rész rőf szélességű barchet; — és 303 rőf szalmazsákokra s egy rőf szélességű vass-tag vászon, mellyekből kiválasztás végett az árverők ne terheltessenek must-krát magokkal hozni. Kelt Pesten jul. 11-ken 1843.

Ugyanazon nap és helyen délután 4 órakor a' kir. egyetemi kórházak ruháinak mosása, mellyeknek száma hetenkint általánosan véve mintegy 300 darabot tehet, hasonlóképen nyilvános árverés útján annak fog átadani, ki a' mosást legelőszobban magára vállalni kész leend. Mindazáltal azok, kik az árveréshez bocsátatni akarnak, még ezelőtt kötelezettek bizonyítványt hozni jó erkölcsű magokviselésük felől, valamint 60 pfo ftot biztosítékul letenni, vagy e' helyett elfogadható kezeset állítani. Kelt t. n. t. fölebb. Szoblahói Pál m. a' Elek a' pesti k. tud. egyetem jegyzője. 3—3.

Haszonvételi Árverés.

A' nm. kir. udv. Kincstárnak magas rendelése következtében a' megürült besztérczébányai püspökség sz. keresztúradalmában jövő 1844-ik évi januarius 1-ső napjától három egymás utáni esztendőkre következő kisebb királyi és uri haszonvételek haszonbérbe fognak kiadadni egymint:

Azon uradalom alsó kerületében Szent-Kereszt mezővárosban vendégfogadó és mézsárszék; Nagy-Lovesa, Trubin-, Jano Lehotka, Lutilla helységekben szintén korszmák és mézsárszék külön. Presztavlk, Kis-Lovesa, Uj-Lehotka, Szlaszka, Kaproncza, O-Körmöcske, Bartos-Lehotka, Jasztraba helységekben a' vendégfogadók és korszmák mézsárszékkel összekötve.

Koszarín, Nyevalno és Pityelova helységekben pedig magán korszmák; végül Bartos-Lehotkán négykerekű malom és kovácsmühely. Azon uradalom alsó kerületéhez tartozó Garam Szőlös, mezővárosban vendégfogadó, mézsárszék, bolt, a' Garam partján ugy nevezett kurtshegyű csárda, Garam vízében halászat, és három kerekű malom, végül két urasági háznakszállásai Csejko helységben a' vendégfogadó mézsárszékkel együtt, Némethiben pedig és Berzenczén külön, valamint Némethiben még a' volt üvegyár helyén pálinka mérés, Berzenczén a' Garam vízébeni halászat és fazekas agyagnak ása.

Alsó kerületi haszonvételekre nézve az árverés f. e. september 21-ken Barsvármegye Garam Szőlös mezővárosban, a' felső kerületekre pedig septemb. 25. és következőn Szent-Kereszt mezővárosban fog tartatni, melly helyekre a' bérleti szándékozók 10 száztóli bánat pénzzel ellátva, meghivatnak s addiglan a' bérleti feltételek is ottan megtekinthetők. 3—3

Hirdetés.

Szabad, Mohács város tanácsa közhírré téteti, hogy öt országos vásárján a' t. n. megye által kiadott Tariffa szerint gyakorlódó helypénzszedhetési jog, nem különben a' város ugynevezett iskolaházában levő két bolt hozzá tartozó szobákkal f. é. november 1-ső napjától számítandó egymásutáni három évre ugyan f. 1843-ik esztendei sept. 2-kan délelőtti 9 órakor a' város írószobájában többet ígérés útján haszonbérbe adadni fognak, — mire a' haszonbérleti kívánók olly megjegyzéssel hivatalosak, hogy csak azok bocsátathatnak az árveréshez, kik 10 pcent bánatpénzt előlegesen letcendenek. Kelt Mohácson 1843-ik eszt. május 16 napján tartatott gazdasági ülésből. Hatos Gusztáv főjegyző. 3—3

Váltóüggyvédvizsgálati hirdetés.

A' tek. kir. váltó-feltörvényszék ezenel közhírré téteti, hogy kik a' legközelebbi alkalommal váltóüggyvédi vizsgálatot kívánnak letenni, közzüggyvédi hitlevelökkel, nemkülönbén erényes magokviseléséről s legalább fél évi váltóügyi gyakorlathól szóló bizonyítványokkal támogatandó folyamodásukat f. é. septemb. 29-től azon évi october 14-ig a' tek. kir. váltó - feltörvényszék iktatói hivatalába adják be. Pesten 1843. jul. 13-án Fogarasy János v. feltörvényszéki tanácsjegyző. 3—3

Szabad, Mohács városa közhírré téteti:

hogy házainak egyike az ugynevezett Popovics féle földszinti ház, melly a' város legnépeseb részében a' piacdon fekszik, melly azon kívül szegletház s 11 legnagyobb részben boltoknak épített szobát, 2 konyhát s két pinczét magában foglal, 696 négy szeglynyi udvarával egyetemben — minden órában eladandó legyen; a' venni szándékozók, kik közül még az izraeliták sem záratnak ki, vagy személyesen v. bérmentes levelek által Fleischmann Ferenc város főbíróval értekezhetnek. — Kelt Mohácson az 1843-ik eszt. aprilis 17-ken tartott gazdasági ülésből. Hatos Gusztáv főj. 3—3

2—3 A' soprony-vasi szederegyletnek másod félelvi közgyűlése, 1843-iki julius 31-ken fog megtartatni. C h e r n e l Lajos a' soprony-vasi szederegylet jegyzője.

Gabonaár

váltó garasban, Pesten pesti, egyebütt pozs. mérőt értve.

	Tisztábbá.	Kétszeres	Rozs.	Árpa.	Zab.	Kukoricza
Pesten, julius 25. (pesti m.)	100—110	68—76	60—68	48—54	48—54	72—85
Komárom, jul. 11. (pozs. m.)	98—103	86—92	—75	62—68	43—45	82—92
Szegeden, „ 20. „	—	—60	—	—45	—35	—40
Pécsét, junius 24. „	70—75	—55	45—50	—40	—32	—46
Baján, julius 5. „	57—67	38—45	—38	—29	—28	—40
Mosonyban, jun. 28. „	80—108	60—65	65—62	34—52	35—42	53—66
Miskolczon, „ 11. „	60—65	50—58	40—44	30—35	25—28	35—38
Uj Beesén, „ 19. „	75—85	55—60	—	29—30	—30	35—40

Pénzkelet: Bécs, jul. 23-én 5 petes stát. kötel. 111; 4 petes: 100 15/16; éjszakai ezer frtos vasutreszvény: 1045; bécs-glogniczi: 395; Eszterházyorsjegy: 54 1/2 fr.

Dunavizitálás: Budán jul. 25-én reg. 8 órakor: 11' 41" 0" a' 0 fölött